

מסורת הש"ס

(א) [ב"ק קב: ב] (ב) כמוכות גד. ב"ק
קב: (ג) [לעיל יח], (ד) [ע'
בבבטורה פי' הגון], (ה) [לקמן
כח:], (ו) [לקמן כט: נדרים עי:],
(ז) [לקמן כה: ח] (ח) [שם], (ט) [ויקרא
כז:],

רבינו גרשום

[illegible][illegible]

לגאולה בעשר שנים ומחצה לאת
ונותן סלע ופונדיון עם השנים
שנים כלומר דלא קדשה ורמינהו
לקמן מ"ט: רב ושמואל. בער לא
לגאול בגירוע כדכתיב (ו) ואם
נכיון שכן [דאין] מקדישין לגאול
(בשלמא) לענין מבירה, מוכר דלא
ק"ו ומה קדושה כבר יוצאה לבער

שום היתומים פרק שישי ערכין

ב'. הוא. דרשין החייוו דהכי משמע הוא יהיה קיים מערך:
בד האידנא דהוה ליה. מעלד ימירה לאשלי הוּ מושלי ליה מניחות:
וילוקו ליה ^(א) ספילין. חללו לו תפילין מראשו עד שיפדס דמס:
ועצירה קא עצינא. דריבנא לנדק הוה הילכך אכל נכסיה הוה
עמיה: **ב'רתנ'** איז לו לא נא כנסות
שסמו. שאינו שלו: לשמן. לשם אשתו
בניו: מנדלים הדסים. רבותא קמ"ל
לדע"ג דעדיון לא נעלוס הרי
צחוקמן משמע לקחה: א"פ
ואמר עבדים מכרים ^(ב) [נכסות]
שבת. דקסות יפה שלהן משבת
ממעלה ^(א) דמיהן גנון גבי נכסי
תומים שסם חילקא לעבד כסות
שליש דניר הוא משבית מנה על
שסם שהוא שוה עכשיו: ^(ב) לאשיליס.

וְשֵׁם הַשְּׁעָרִים: לְכָרָךְ. שְׁדָרָךְ סוֹמְרִים
 בָּצָא שָׁם ^(א): אֵין לוֹ לִהְיוֹת אֶלֶף
 בְּמִרְגְּלִיתָ: וְשַׁעֲרָו. צַעֲד
 הִרְבֵּה שֶׁהַמַּעֲרִיךְ עֲמָנוּ וּמָךְ הוּא וְיִדְוֹן
 וְהַשָּׂג יָד וּלְפִי מֵשֵׁן לוֹ נִוְתָן
 הַקֹּדֶשׁ וְהִיא לוֹ עֲדָה הַיְּשׁוּם עֲכָשִׁי
 שְׂרִים זֶה אֵין אֲוֹמְרִים רֹאשִׁין כִּאֲשֶׁר
 וְקֹחֶקֶין לוֹ כְּסוּת בְּשָׁלְשִׁים זֶה וְהוּא
 שְׂשִׁיבִית מִנֵּה וּנְמַכֵּר בְּמֵאָה וְעֶשְׂרִים
 וְנִמְאָלוּ דְמֵי הַעֲדָה תַּשְׁעִים זֶה וְכֵן
 זֶה לִהְיוֹת אֶלֶף לְפִי שְׁעָתוֹ שְׁמִין
 וְזֹמֶר וְכֵן פֶּרֶה וְכֵן מִרְגְּלִית בְּכָפֶר
 מִיָּין אֹתָהּ אֶלֶף לְפִי מִקְוָמָה:
ב' שָׁלָה יִשְׁהָה מִרְגְּלִית נִקְלִים.
 אֲדָם קָל וְעֵינֵי שֶׁהַעֲרִיךְ עֲמָנוּ וִישׁ
 מִרְגְּלִית לֹא יִשְׁהָה לוֹ גִּיזְזֵר לִוְמֵר
 עֵלֶּה אֹתָהּ לְכָרָךְ וּלְפִי אֹתוֹן הַדְּמִים
 מִן אֶלֶף לְפִי מֵה שָׁוֶה כִּאֵן שְׁמִין זֶה
 שֶׁהַגֵּהָה אֹתָהּ וְיִמְכְרֶנָּה כִּמֵּה שִׁירָה
 לְפִי דְמִים שְׁמֵאֲוָה יִתֵּן שֶׁהִרְיָ בִּזְמַן
 שֶׁהַעֲרִיכוֹ כִּהְיָ לֹא הִיא לִוְיֹמֶר:

הדרן עלך שום היתומים

וְאִין מְקַדִּישִׁין. שְׂדֵה אַחֲוָה לְפָנֵי
הַיּוֹבֵל פָּחוֹת מִשְׁנֵי שָׁנִים
וְיִכְתִּיב בְּמַקְדִּישׁ שְׂדֵה אַחֲוָה עַל פִּי
זֵמֵנִים הַנוֹתְרוֹת ^(ט) וְאִין שָׁנִים פָּחוֹת
מִשְׁנֵים־עָשָׂר: וְלֹא גֹאֲלִין אַחֵר הַיּוֹבֵל
לְחוּט מִשְׁנֵהוּ. מִפְּרֵשׁ לֵה בְּגִמְרָא ^(י) וְרַב
זְכוּרָה שְׁמִיעָה וְשׂוֹמְרֵי לְעִמְּהֵי: אִין
וְהַשְׁמִיעִין כּו'. מִפְּרֵשׁ בְּגִמְרָא ^(יא): אֲכַל
וְיִקְדַּשׁ מִחֲשֵׁב חֲדָשִׁים. כְּלוֹמֵר וְאִם

[illegible]

(א) הך קרא לא כתיב הכא כלל ו'ל' דכתיב וחשב לו הכין את הכסף על פי השנים הנותרות עד שנת היובל ונגרע מערקר. (ב) גם כאן ט"ס ו'ל'

דק שישי ערכין בד.

[illegible]

הדרך עלך שום היתומים

יה ליה לאושולי הוה
בא צו דמשיל ליה לא
ויו מעלין לו ג תפילין:
לנכסיה אתא לקמיה
קו ליה ד תפילין מאי
דיש נכסיו מעלין לו
ם הוא דסבר ^המצוה
זכוני מצוה דגופיה

ותני' א אחד המקדיש נכסיו ואחד המעריך עצמו בִּאֵן בכסות בניו ולא בצבע וְ שצבע לשמן ולא בסנדלים אע"פ שאמרו עבדים נמכרין בכסותן לשבח זשאם אם דינר וְ משובח מנה יובן פרה אם ממתינין אותה א יובן מרגלית אם מעלין אותה לכרך טו משובחת היא מו ושעתו: גמ' ת"ר ינתן את הערכך ביום ההוא לקלים קודש לה' יסתם ההקדישות לבדק הבית:

הדרן עלך שום היתומים

אין 'מקדישין לפני הויכל פחות משתי שנים ולא גואלין אחר הויכל פחות משנה אחת אין 'מחשבין חדשים להקדש אבל הקדש מחשב חדשים: גמ' ורמינוהו מקדישין בין לפני הויכל בין לאחר הויכל ובשנת הויכל עצמה לא יקדיש ואם הקדיש אינה קדושה רב ושמואל דאמרי תרויהו אין מקדישין ליגאל בגידוע פחות משתי שנים וכוין דאין מקדישין ליגאל בגידוע פחות משתי שנים * יהא אדם חס על נכסיו ואל יקדיש פחות משתי שנים איתמר המקדיש שדהו בשנת הויכל עצמה רב אמר קדושה ונותן חמשים ושמואל אמר אינה קדושה כל עיקר מתקיף לה רב יוסף בשלמא לענין מכירה דפליג שמואל עליה דרב איכא למימר קל וחומר* ומה מכורה כבר יוצאה עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תימכר אלא הכא מי איכא למימר קל* והא נתן *הגעי' יויכל ולא נגאלה כהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה דברי רבי יהודה שמואל כר"ש סבירא ליה דאמר *נכנסין ולא נותנין ורב

וְיָשָׁה שְׁנֵה שְׁלֹחָה י"ה ה' דמפרש לקמן [שם] להקדשה בפלגא דארבעים ותמני דלי חשבת להאיא יציאה
אלא מיפרקא בגירוע אלא בחמשין ואי י"ז לא חשבת אותן חדשים שיצאו ה"ל שתי שנים לפני היובל
י' סלעים ושני פונדיונין הכא ודלי מחשבין אותה ביציאה גמורה: ג'ב' ורמינהו מקדישין בין לפני
רב ושמואל דאמרי פרוייבו אין מקדישין לגאול בגירוע פחות מ' שנים. המקדש שדה אחוה
בצית כור י' סלעים כדכתיב וזע חומר שצורים [ויקרא כ] ואם הקדישה עשר שנים או עשרים
היובל בזה ונתון קלע ופונדיון לכל שנה כדכתיב [ויקרא כ] ואם לאו היובל יקדש שדה ושתי
ו' נותן חמשים סלעים והמקדש שמי שנים לפני היובל פודה אותה בשני סלעים שדה ופונדיונין
ובולה החשבון של גאולת שדה אחוה לכל שנה קלע ופונדיון שהרי אם הקדישה בשנה ראשונה שלאחר
אם משנת היובל יקדש שדה וגו' משנת ולא שנת יובל בכלל אלמא בשנה שלאחר היובל קאי קרא וקאמר
גד יובל הבא תשע וארבעים סלעים נמא' קלע יותר על קלע לכל שנה חלקיה לפונדיונין דבסלע י' ש'
פחות פונדיון הילכך המקדש שדה לאחר היובל שמים או שלש שנים ונתון לכל שנה עד היובל קלע
דיין למ"ט שנים תמא' חמשים קלע ופונדיון כגון מ"ט סלעים ומ"ט פונדיונין והסלע אינו אלא מ"ח
י' ש' כזכר לנחלה (דף ג.) פונדיון זה מה טיבו קולבון לפורטוט. קאמר רב ושמואל דהמקדש
גירוע אלא ב' גאולה נותן י' (י' סלעים דב' גירוע כתיב [ויקרא כ]) על י' השנים הנותרות ונגרע
בין ממני' שיהא אדם חס על נכסיו ולא י"ז גירוע פחות משתי שנים שלא יפסיד מיני' סלעים: בשלמא
ליג' שמואל עליה דרב לקמן בפרק המוכר (דף עז.) משום דליכא למימר ק"ו: מי אינא (למימר)
מיד הקדש ביובל בלא פדיון דהא מנן [לקמן דף כה:] הגיע יובל ולא נגאלה הכנים נכסין לחובה
ס"ג. הילכך איכא למימר ק"ו קדושה כבר יוצאה עכשיו אינה קדושה אינו דין שלא תקדש:

וְנִדְרִין. אלא מחשב אותה כשנה שלימה
מקדישין כלל לפני הויובל פחות משתי
ובשנת הויובל עצמה לא יקדיש מפרש

כלומר מקדישין לדעתן כל שיהיה יכול
למנוח שיתר עתה ואל יתן אלא שם ונתנוהו לשנה שהיתה של הקדש לפני הוי"ב ולא אם הקדישה פחות משתי שנים לפני הוי"ב אינו נאכל
נכסיו ואל יקדש בזמן שאינו יכול לפדות בנידוע ולהכי קאמר אין מקדישין בו כדי שלא יפסד ולא דלא חיליל עליה קדושה: **רב אמר קדושה.**
אמר רבא לרמי' ק"ח מה מבורה בבי קדוש הוי"ב **אמאי** בעינן חזרה ופליגא **אמאי** מבורה פשיטא בשעת הוי"ב ולא ש"ל אמר המבורה לכל בשנה
הקדושה עליה לכל: ונתת. דאמאי חזרתה פליגא: [אלא] חזעי חזרה ולא **אמאי** הבהנינן נכנסין לתוכה ונתתין דימה לקדש דברי ר' יוחנן
אמר נכנסין חזרה לא ונתת. דימה לקדש אלא שכלן תהא בו ויכי רזי חזר ומהו הקדוש כינין לאו מבורה קדושה כי הקדושה שבת הוי"ב

היובל ונגרע מערער. (3) גם כאן ט"ס וז"ל וחסב לו הכהן ע"פ השנים הנותרות כלומר שיגרע וכו'.

שיטה מקובצת

[illegible]

בו א מיי פ"ג מהל' ערכין
הל"ק:

כּו ב מ״י פ״ח מֵהֶ' עֶרְכֵן
הַלִּיט:
בּח ג ד ה מ״י שֶׁס הִלֵּכָה יֵט:
ו [מ״י] פ״א מֵהֶ' עֶרְכֵן הִלֵּכָה
פִּי:
א ז מ״י פ״ד מֵהֶ' עֶרְכֵן
הַלִּיט:
ב ב ח מ״י שֶׁס הַלִּיט:
ג ט ט״ו שֶׁס הַלִּיט וְעִי' בִּשְׁשֹׁמֹת
וּבְכִימ וּבְלִימ:
ד י מ״י שֶׁס הַלִּיט:
ה כ מ״י שֶׁס פ״ד הַלִּיט:

תורה אור השלם

1. ואם מקד הוא מערער והעמידו לפני הבהן והעריך אתו הבהן על פי אשר תשיג יד הנזר יעריקנו הבהן:
ויקרא כז ח

2. וחשוב לו הבהן ומקסט הערפק עד שנת הלב ונתן את הערפק ביום ההוא קדש לוי:
ויקרא כז כג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אע"פ וכו' ומעלה את דמיהן וכו': (ב) ד"ה לאיטליז ליום: (ג) ד"ה לכרך וכו' לצוא שם וקונים את המרגליות ביוקר הס"ד:

מוסף רש"י

[illegible]

הדרן עלך שום היתומים
כהנים נכנסין לתוכה. כהנים
של משמר היוכל נכנסין לתוכה
והיא חלוטה בידם (לקמן כה:).

שינויי נוסחאות

(א) רבי אלעזר ואמר (ש"ס)
 כלוביא דמרשילא ליה (ש"ס)
 תפיליו (ש"ס) (א) ויהי תפיליו
 (ש"ס) (א) לו לא נכסות (ש"ס)
 (ש"ס) (א) נזנב שבעה זמן (ש"ס)
 (א) ויהי משבית הוא (ש"ס)
 (א) תאטעם משבחת היל (ש"ס)
 (ע) לכך משבחת (ש"ס)
 ש"ס (א) ק"ל וליהני און
 מקדשינהו לינאג בגירוע חרות
 משתי שנים רבה ורב יוסף
 דאמרי תורהו און פתוח
 לינאג לבגירוע משבתי
 שנים כן מנאט בכל ש"ל שן קף,
 (ש"ס) (א) תפיליו, מלו לו
 תפיליו מראשו (ש"ס) (א) ולי
 אמרת און מחשביו און
 (ש"ס)

ות בב' טלעים ו' פונדיון ששה
ד מכל (ו"ח), (יח) ושנה דכך הוא
נים (ו"ח),

(גירוע) אלא בני' שקל כולם ביחד
בא לפדותה נותן נ' שקל כולם:
ויובל אבל **הנא מי איכא למימר**
אאלמא דשל הקדש הוא הכי נמי

ה'יוצב ונגרע מערפך. צ) גס כאן ט"ס וז"ל וחישוב לו הכהן ע"פ השנים הנותרות כלומר שיגרע וכו'.